

alle de Baner eller i hvert Fald de fleste blive udførte, dels ifølge de Forslag, der foreligge om Statsbaner. Det er ganske vist en ret betydelig Sum, ca. 25—26 Mill. Kr., men jeg antager nu ikke, at man, selv om man gaar ud fra, at de allerfleste af disse Baner her ere modne til Udførelse, vil komme over ca. 10 Mill. paa dette Forslag. Altsaa, jeg tror snarere, at man vil komme under den Beregning, som af den ærede Indenrigsminister er anstillet i det andet Ting over den finansielle Udgift for Statsbanen, og som den ærede sidste Taler dvælede ved. Jeg tror snarere, man kommer lavere ned end op deraf. Og sammenligner jeg det med, hvad vi i det hele have udredet til Jærnbaner i de sidste 25 Aar, forekommer det mig aldeles ikke at være affrækkende, forudsat at man tager en passende Arrække. Jeg tror ikke, man behøver en saa lang Arrække som 10 Aar. Under alle Omstændigheder behøver man, hvis man vil nogenlunde komme til at udrede det samme, som der er udredet i de sidste 25 Aar, ikke en meget lang Arrække, det skal jeg oplyse ved et Par Eksempler. I 1867, altsaa for 25—26 Aar siden, da havde Staten 40,60 Mil Baner, og der var Privatbaner til 23,79 Mil. Det vil med andre Ord sige: Stats- og Privatbaner tilsammen vare 64,39 Mil. Men nu er Forholdet jo det, at vi have af Statsbaner 224 geografiske Mil og af Privatbaner 64 Mil. Statsbanerne staa i deres Anlægssum i 169,653,901 Kr. efter det sidst afslatte Statsregnskab; men i Virkeligheden staa de noget højere, idet vi have maattet betale de sjællandske Baners Anlægssum med 7,496,060 ud over Anlægssummen. Det vil altsaa med andre Ord sige, at de nuværende Baner staa os i noget som 175—176 Millioner. I 1867 stod de 40 Mil Bane os i ca. 25 Mill. Kr. Med andre Ord: vi have anlagt eller i alt Fald — for det er det samme, vi have i denne Tid købt de sjællandske Baner — købt og anlagt Baner for ca. 150 Millioner, og det bliver 6 Mill. om Aaret. De Privatbaner, som ere anlagte i samme Tid, ville, saa vidt jeg har kunnet faa det samlet, blive mellem 19 og 20 Mill. Jeg tør ikke indestaa for, at Tallet er helt nøjagtigt, men i alt Fald er det ikke langt fra at være rigtigt. Man ser altsaa, at vi i de forløbne 25 Aar, naagtet vi have haft Tider, da Jærnbanebygningen omtrent har været standset — jeg skal saaledes nævne fra 1876—80 og 1885—88—89, de stærkt bevægede politiske Perioder, i hvilke Jærnbanebygningen har været saa godt som standset — altsaa have udredet ca. 6 Mill. alene til

Statsbaneanlæg gennemsnitlig aarlig, det ene Aar med det andet, naar man holder sig til Statsregnskabet. Her bliver altsaa Tale om 25 Mill., eller skulle vi sige højt med Ekspropriation og Materiel ca. 30 Mill. Vil man altsaa bygge Jærnbaner efter en lignende Maalestok, som flet er i de sidste 25 Aar, vil man se, at det ikke vil tage nogen meget lang Arrække, inden disse Baner kunne være byggede. Det forekommer mig nu i al Almindelighed, at naar hele Landet har bidraget til disse Baner — og det har hele Landet og hele Befolkningen gjort, baade direkte og indirekte — naar alle have været med til at bære disse Byrder, bør ogsaa Staten stille sig i en vis Lighed i Retning af at tilbyde Goder over for samtlige sine Borgere; saa ville de ogsaa have Krav paa at faa Baner i de Egne, hvor der endnu ikke er Baner, hvor man har over 1½ Mil til Bane. Jeg regner det aldeles ikke saaledes smaaligt ud, at alle Egne akkurat skulle have lige meget. Nej, jeg vedkender mig den almindelige Grundsetning, at naar Enkeltbederne styrkes, saa styrkes derigennem ogsaa det hele; men ikke desto mindre kan jeg ikke sige andet, end at de enkelte Egne, der have baaret Byrderne ved Anlægene, baade private og offentlige, baade direkte og indirekte, og som have faaet i den Række Aar, nu ogsaa have Krav paa at komme frem, set fra et almindeligt Borgerstandspunkt. Men det forekommer mig, at Staten ogsaa af andre Grunde egentlig er forpligtet til at hjælpe disse Egne frem, i sin egen Interesse vel at mærke, gaaende ud fra den almindelige Grundsetning, som jeg tror vil holde Stik, at naar man styrker enkelte Dele af Landet, styrker man ogsaa derigennem det hele — det hele bestaar som bekendt kun af Enkeltbeder. Jeg ser fremdeles hen til, at de Dele, som nu ere tilbage, ere vel noget som ca. 200—300 Kvadratmile. Det kan gerne være, at det for en Del foreløbigt — jeg siger udtrykkelig foreløbigt — er de mindre frugtbare Egne af Landet, men man haaber jo ogsaa, at de mindre frugtbare efterhaanden kunne forvandles til mere frugtbare. Der ligger ude i Hederne store Mosestrækninger, som ganske sikkert kunne blive udmærket Agerland, og en af Banerne paa denne Liste, f. Eks. Banen igennem Hanherred, gaar virkelig igennem en Egn, der oprindelig er Moseland for en stor Del, i alt Fald meget lavt liggende Jord, som aabenbart kan komme til at høre til Landets frugtbareste Egne og vel allerede gør det. Det samme gælder om forskellige andre Egne i Sjælland, at der er en stor Udviklingsmulig-